

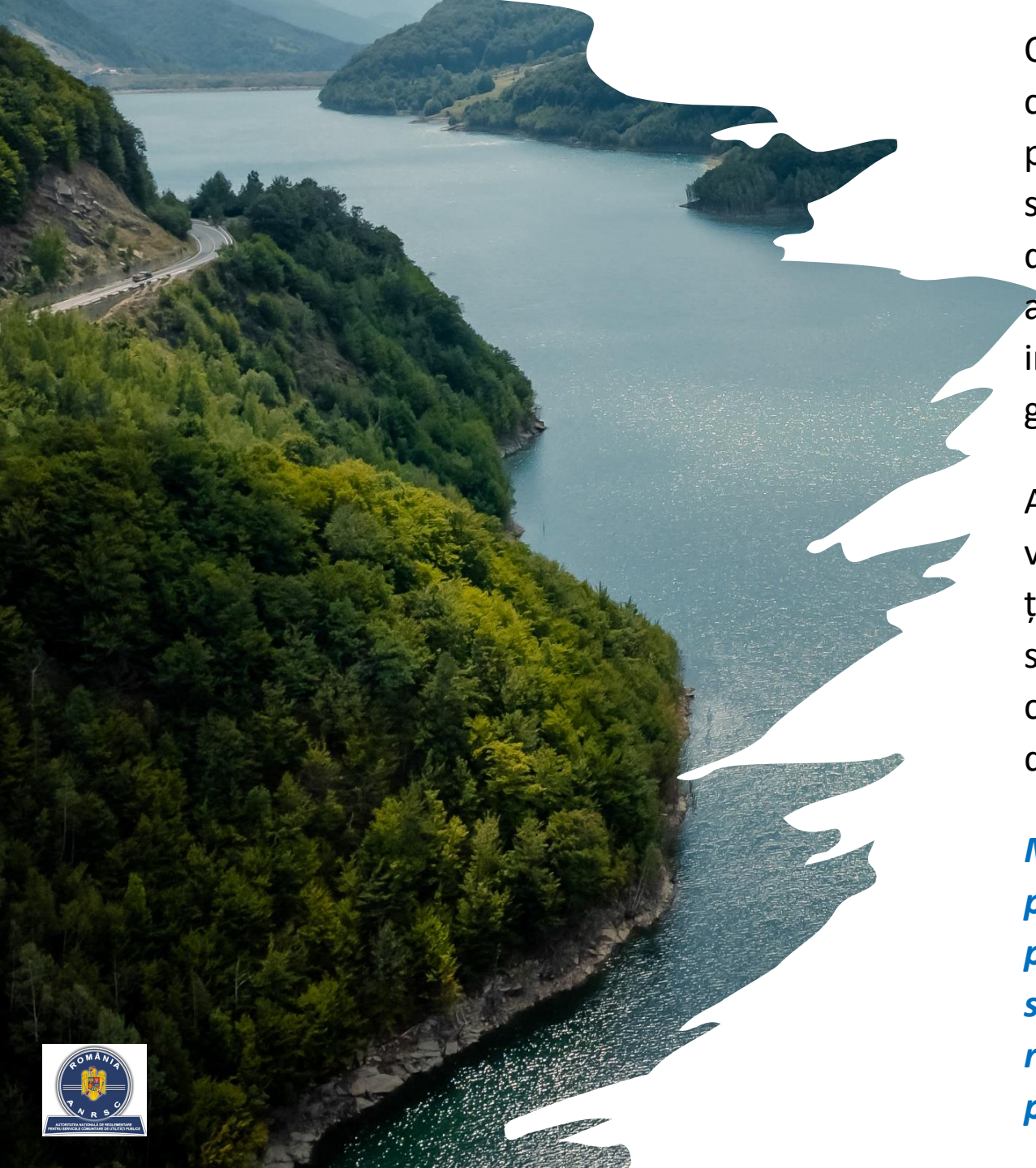
***Raport de analiză a
performanței operatorilor de
apă și apă uzată din România
și a efectelor reglementării
economice în anul 2023***

CUVÂNT ÎNAINTE

Trecerea la reglementarea economică și transformarea ANRSC într-un reglementator economic pentru sectorul de apă și apă uzată din România a reprezentat o reformă foarte importantă a modului de asigurare a serviciilor de apă și apă uzată din România, cu accent pe calitate, eficiență și sustenabilitatea serviciilor în condiții de suportabilitate a facturilor din partea populației.

Benchmarking-ul reglementat dezvoltat ca parte componentă a procesului de reglementare economică, împreună cu evaluarea performanțelor operatorilor ca efect al acesteia, sunt elemente foarte importante, transparente, pentru creșterea calității serviciilor, conformarea la prevederile legale și îmbunătățirea nivelului de trai a întregii populații a țării.

Calitatea informației furnizate este esențială pentru o comparație relevantă și edificatoare și considerăm că acest proces va fi destul de îndelungat, așteptându-se îmbunătățiri semnificative de la un exercițiu la altul. În cadrul celui de al doilea demers de colectare a datelor, deși față de exercițiul anterior au fost solicitate date suplimentare, apreciem o implicare mai mare a operatorilor mici locali și o creștere a gradului de acuratețe a datelor furnizate de operatori.

ANRSC, prin mijloacele instituționale și legale de care dispune, va sprijini puternic creșterea calității serviciilor în toate zonele țării, și, concomitent, crearea de premise solide pentru sustenabilitatea pe termen mediu și lung a sectorului și pentru creșterea accentuată a gradului de conformare a sectorului, cu directivele europene.

Mulțumim pe această cale tuturor operatorilor din sector pentru colaborare și furnizarea datelor și avem convingerea că prezentul raport sintetizează și prezintă obiectiv situația sectorului de apă și apă uzată, atât la nivelul operatorilor regionali, precum și la cel al operatorilor locali, reliefând astfel problemele cu care acesta se confruntă.

CUPRINS

PIATA OPERATORILOR DE APĂ ȘI CANALIZARE.....	5
INFRASTRUCTURA DE APĂ ȘI APĂ UZATĂ.....	7
EFICIENȚA OPERAȚIONALĂ ȘI INVESTIȚIONALĂ LA NIVEL DE SECTOR ÎN ANUL 2023.....	9
➤ INDEPENDENȚA ENERGETICĂ	10
➤ EFICIENȚA PERSONALULUI	11
➤ INVESTIȚII DIN TARIFE	13
➤ INVESTIȚII REALIZATE ÎN ANUL 2023	14
➤ MANAGEMENTUL ACTIVELOR	17
➤ GRADUL DE INDATORARE.....	18
➤ ECONOMIA CIRCULARĂ.....	19
➤ PREȚURI ȘI TARIFE	20
REGLEMENTAREA ECONOMICĂ CA FACTOR DE DEZVOLTARE A SECTORULUI	27
➤ PLANURI DE AFACERI AVIZATE ÎN ANUL 2023.....	29
➤ MĂSURI DE CREȘTERE A EFICIENȚEI UTILIZĂRII RESURSELOR DE APĂ.....	30
➤ EFICIENȚA ENERGETICĂ.....	32
➤ EFICIENȚA PERSONALULUI.....	35
➤ INVESTIȚII DIN TARIFE.....	38
➤ REDEVENȚA.....	40
CONCLUZII PRIVIND STAREA SECTORULUI DE APĂ ȘI APĂ UZATĂ DIN ROMÂNIA.....	42

“PIAȚA” OPERATORILOR DE APĂ ȘI CANALIZARE

În anul 2023 “piața” fost formată din:

- 43 de operatori regionali majori
- 2 operatori majori cu capital mixt (Apa Nova București și Apa Nova Ploiești)
- Operatori în municipii, orașe și comune cu capital privat sau mixt
- Operatori în municipii, orașe și comune cu capital public (deținuți de autorități publice locale) inclusiv operatori regionali de dimensiune redusă

Acești operatori au furnizat servicii de apă în 103 municipii, 212 orașe și 2.113 de comune (din totalul de 3.181 de UAT-uri din România)

Piața operatorilor de apă și apă uzată	Procentul populației deservite din totalul populației conectate la serviciile de apă (cota de piață pentru serviciile de apă)	Procentul populației deservite din totalul populației conectate la serviciile de canalizare (cota de piață pentru serviciile de apă uzată)
Operatori regionali	68.0%	71.0%
Operatori mari cu capital mixt	13.7%	19.3%
Alți operatori organizați ca societăți comerciale cu capital privat sau mixt	2.0%	1.5%
Alți operatori organizați ca servicii în cadrul municipiului sau societăți comerciale cu capital public	16.3%	8.3%
Total	100.0%	100.0%

În ultimul an a crescut numărul de operatori din comune și prin urmare “cota de piață” a operatorilor regionali mari a scăzut ușor în 2023, respectiv cu 0.6% pentru serviciile de apă și cu 1.4% pentru serviciile de canalizare

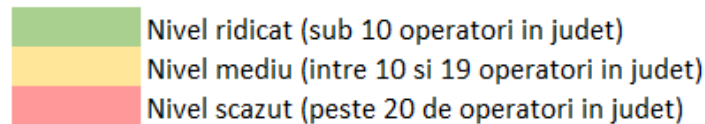
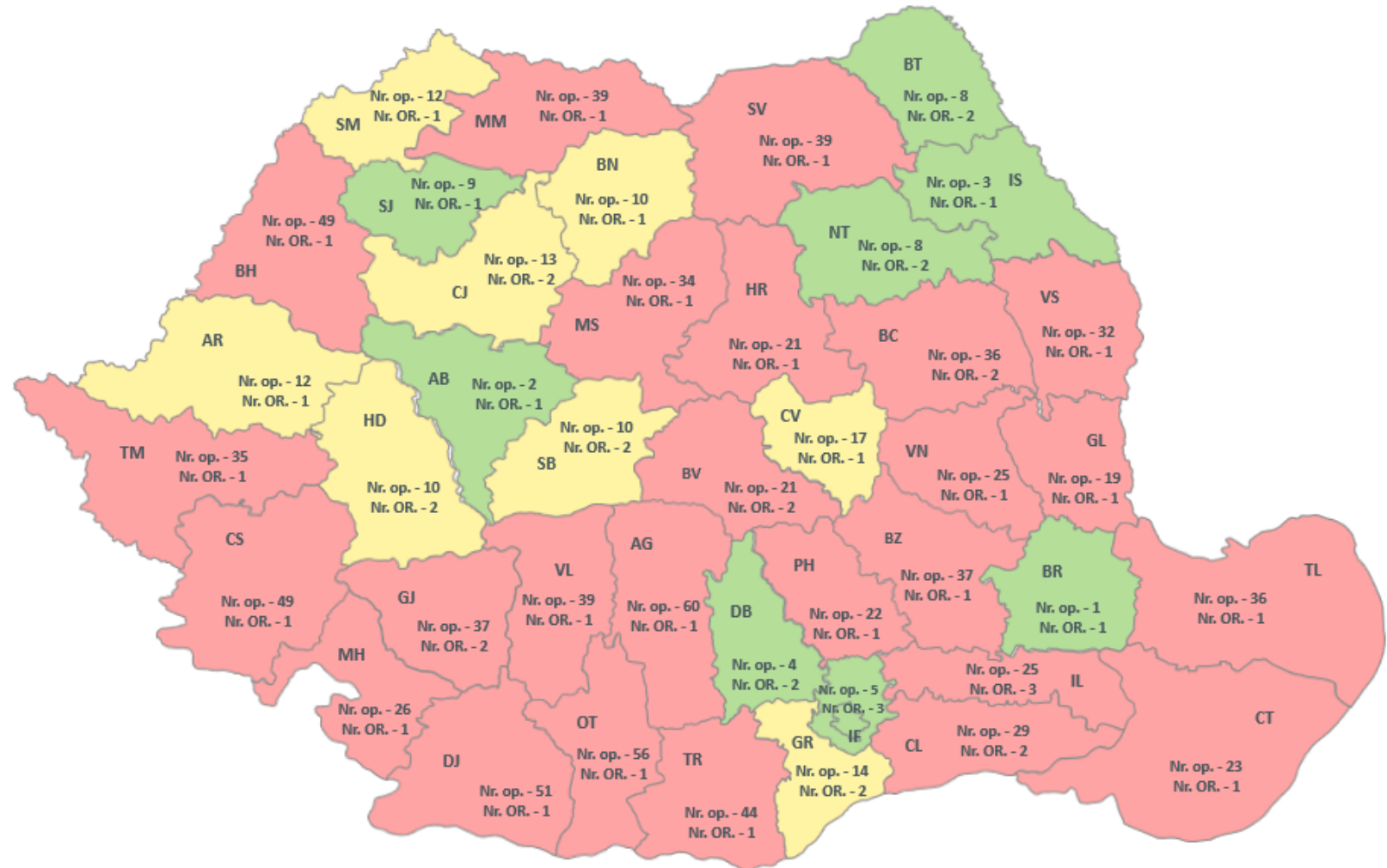
PROCESUL DE REGIONALIZARE

Nivelul regionalizării operatorilor de apă și apă uzată din România

Numărul de operatori crește în fiecare an prin punerea în funcțiune de noi sisteme de apă și de canalizare în UAT-urile din zona rurală

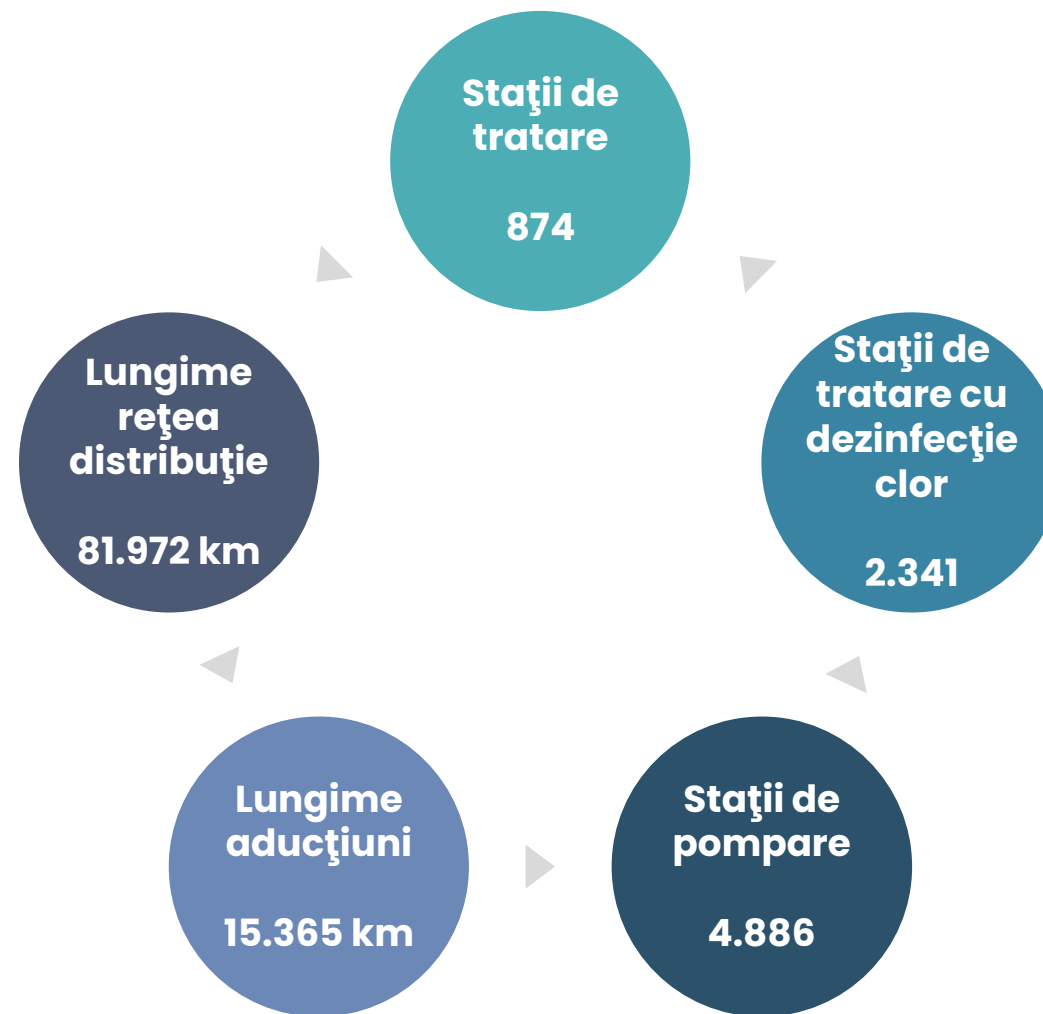
În prezent există peste 1.000 de operatori de apă și/sau apă uzată în România.

În anumite județe aria acoperită de operatorii regionali este redusă, în acele județe existând alți 40-50 de operatori.

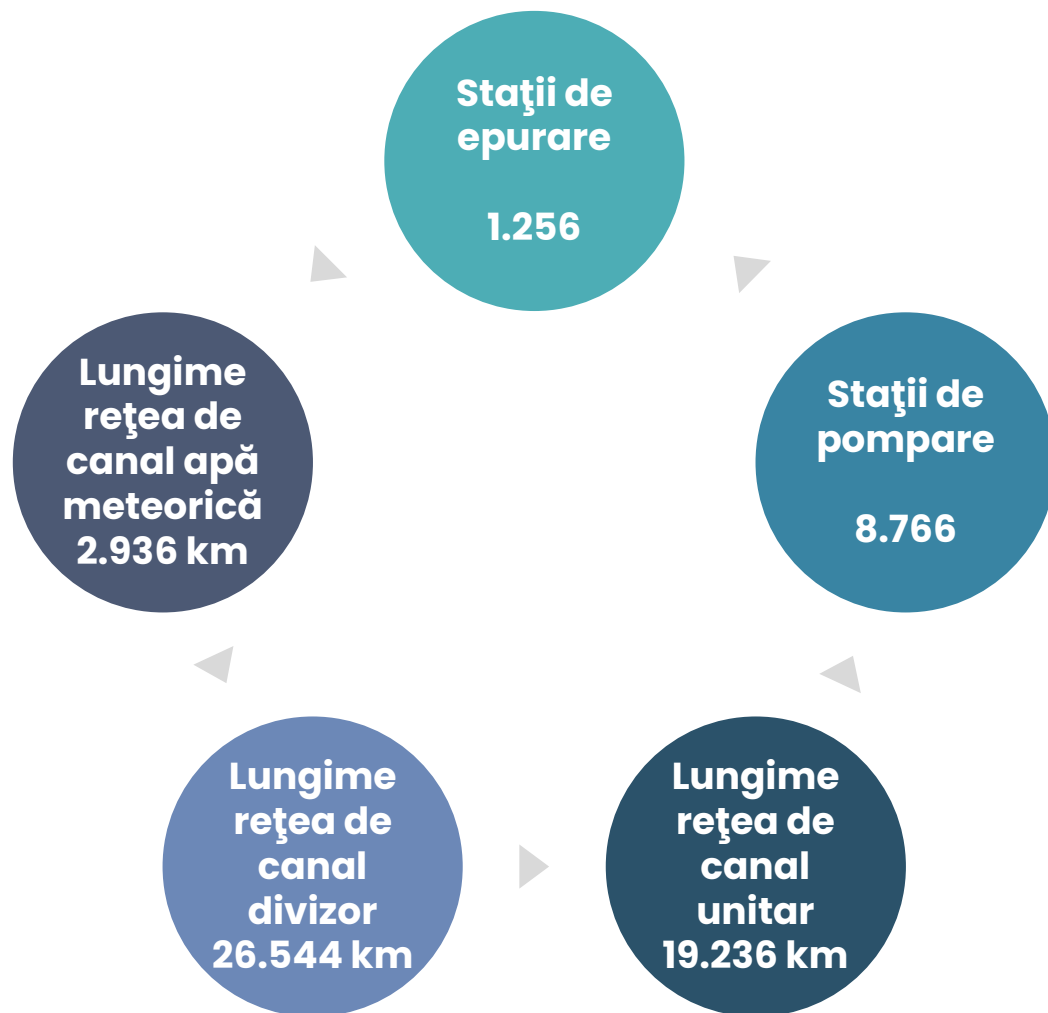

INFRASTRUCTURA DE APĂ

INFRASTRUCTURA DE APĂ UZATĂ

**EFICIENȚA OPERAȚIONALĂ
ȘI INVESTIȚIONALĂ
LA NIVEL DE SECTOR
IN ANUL 2023**

INDEPENDENȚA ENERGETICĂ

Sectorul de apă și apă uzată din România este unul dintre marii consumatori de energie, cu peste 0.93 miliarde de KWh utilizați în anul 2023.

Independența energetică reprezintă un indicator prin care se compară cantitatea de energie propusă prin raportare la cantitatea de energie consumată. Pe total țară, operatorii produc mai puțin de 6% din energia pe care o consumă.

Operatorii individuali din municipii, orașe și comune nu își folosesc aproape deloc potențialul de producție de energie pentru a optimiza costurile.

Consumuri energetice agregate (KWh/an)	Total	Operatori Regionali	Apa Nova Bucuresti	Rest Operatori Municipii	Operatori Orase	Operatori Comune
Cantitate de energie electrica consumata la activitatea de apa	548,851,421	437,332,181	34,844,000	10,706,722	8,459,926	57,508,592
Cantitate de energie electrica consumata la activitatea de canalizare-epurare	329,871,944	263,549,047	40,458,309	5,602,705	4,309,173	15,952,709
Cantitate de energie electrica produsa la activitatea de apa (daca e cazul)	12,564,079	9,851,164	2,287,489	-	58,720	366,706
Cantitate de energie electrica produsa la activitatea de canalizare-epurare (daca e cazul)	40,443,435	9,774,844	30,205,324	-	36,683	426,584

EFICIENȚA PERSONALULUI (1)

Sectorul de apă și apă uzată din România este unul dintre marii angajatori din țară, cu un număr total de peste 36.000 de angajați la nivelul anului 2023.

Eficiența personalului este una din preocupările sectorului în contextul extinderii continue a ariei de operare în zonele rurale.

Ponderea personalului direct reprezintă 65% din totalul numărului de angajați, pe când personalul indirect, general și administrativ reprezintă 35% din total angajați.

Nivelul de externalizare este extrem de redus la nivelul sectorului.

Personal	Total	Operatori Regionali	Operatori Municipii	Operatori Orase	Operatori Comune
Numar mediu de angajati ai operatorului, din care:	36,590	29,309	2,959	1,163	3,159
Personal direct pentru activitatea de apa	15,509	12,292	1,060	485	1,672
Personal direct pentru activitatea de apa uzata	8,018	6,598	677	290	454
Personal indirect, general si administrativ	13,062	10,419	1,222	388	1,033
Pondere personal indirect, general si administrativ	35.7%	35.5%	41.3%	33.4%	32.7%

EFICIENȚA PERSONALULUI (2)

Operatorii regionali, chiar dacă au nivele de indicatori similari cu cei ai operatorilor din municipii și orase, aceștia operează sisteme de alimentare cu apă, dar mai ales de canalizare-epurare de o complexitate mult mai ridicată.

Operatorii din comune au un nivel extrem de redus al indicatorilor de personal, ceea ce arată lipsa de personal de specialitate calificat care să asigure operarea și întreținerea corespunzătoare a infrastructurii. Acesta este un semn clar al operării nesustenabile pe termen mediu și lung a infrastructurii.

Eficienta personalului	Total	Operatori Regionali	Operatori Municipii	Operatori Orase	Operatori Comune
Angajati directi pe 100 km retea de apa	15.9	19.0	22.2	20.5	6.6
Angajati directi pe 100 km retea de canalizare	16.7	18.4	18.5	20.8	6.2
Angajati directi pe 1000 de bransamente	2.6	4.7	4.0	3.7	2.3
Angajati directi pe 1000 de racorduri	2.4	4.4	3.2	3.9	2.0

INVESTIȚII DIN TARIFE

Elementele de capital din tarif (amortizare, redevență, profit, cotă dezvoltare, etc.) reprezintă principala sursă de investiții din surse proprii ale operatorilor.

Operatorii regionali au cea mai mare cotă a elementelor de capital în tarif și realizează cele mai mari investiții din surse proprii. Nivelul elementelor de capital este încă departe de valorificarea întregului potențialul de resurse și de investiții.

Operatorii din comune au un nivel al elementelor de capital din tarif aproape de zero, ceea ce arată o lipsă de sustenabilitate privind activitatea de înlocuire și de dezvoltare a infrastructurii.

Costul unitar mediu de capital (RON/m3)	Operatori Regionali	Apa Nova Bucuresti	Rest Operatori Municipii	Operatori Orase
Nivelul elementelor de capital (investitii) din pretul mediu anual pentru serviciul de apa	1.00	1.22	0.65	0.53
Nivelul elementelor de capital (investitii) din tariful mediu anual pentru serviciul de canalizare	1.17	0.82	0.50	0.49

INVESTIȚII REALIZATE ÎN ANUL 2023 (1)

Investițiile în infrastructura de apă și apă uzată au fost realizate în anul 2023 atât cu finanțare din surse proprii (tarife) cât și cu surse atrase.

Valoarea totală a investițiilor implementate în anul 2023 a fost de aproximativ 7.2 miliarde de lei, 91% din această sumă fiind implementată de către operatorii regionali.

Majoritatea investițiilor în zona rurală au fost finanțate cu sume de la bugetul de stat, bugete locale și fonduri europene.

Investitii (miliarde lei/an)	Total	Operatori Regionali	Apa Nova Bucuresti	Rest Operatori Municipii	Operatori Orase	Operatori Comune
Valoarea totala	7.177	6.540	0.280	0.047	0.040	0.270

Investitii pe locuitor conectat la apa (RON/locuitor/an)	Operatori Regionali	Apa Nova Bucuresti	Rest Operatori Municipii	Operatori Orase	Operatori Comune
Nivel investitii pe locuitor conectat la sistemul de apa	640.2	150.5	20.2	96.4	130.4

INVESTIȚII REALIZATE ÎN ANUL 2023 (2)

Investițiile în infrastructura de apă și apă uzată au fost finanțate atât din elementele de capital din tarif (amortizare, redevență, profit, cotă dezvoltare, etc.) cât și prin contractarea de credite, în principal, pentru co-finanțarea proiectelor cu finanțare europeană.

Marea majoritate a investițiilor din surse proprii în infrastructura publică în anul 2023 au fost realizate de către operatorii regionali, acestea înregistrând o creștere cu 55%.

Operatorii din municipii, orase și comune au avut un nivel extrem de redus de investiții din surse proprii, ceea ce arată o lipsă de sustenabilitate, atât legată de înlocuirea infrastructurii existente, cât și legată de dezvoltarea activității.

Investitii (miliarde lei/an)	Total	Operatori Regionali	Apa Nova Bucuresti	Rest Operatori	Operatori Orase	Operatori Comune
Valoarea investitiilor implementate finantate din surse proprii (profit, fond IID, cota de dezvoltare, amortizare, etc.)	0.748	0.473	0.230	0.017	0.013	0.016
Valoarea investitiilor implementate finantate din credite contractate de catre operator	0.312	0.255	0.050	-	0.008	0.000
Total	1.061	0.727	0.280	0.017	0.020	0.017

INVESTIȚII REALIZATE ÎN ANUL 2023 (3)

Investitii (miliarde lei/an)	Total	Operatori Regionali	Apa Nova Bucuresti	Rest Operatori	Operatori Orase	Operatori Comune
Valoarea investitiilor implementate finantate din fonduri europene	4.607	4.533	-	-	0.013	0.061
Valoarea cofinantarii din fonduri asigurate de la bugetul local pentru investitiile finantate din fonduri europene	0.125	0.106	-	0.006	-	0.014
Valoarea investitiilor implementate finantate din fonduri de la bugetul local	0.122	0.082	-	0.000	0.004	0.035
Valoarea cofinantarii din fonduri asigurate de la bugetul de stat pentru investitiile finantate din fonduri europene	1.008	0.995	-	-	0.002	0.011
Valoarea investitiilor implementate finantate prin programe nationale din fonduri asigurate de la bugetul de stat	0.211	0.094	-	0.024	0.001	0.092
Valoarea investitiilor implementate finantate din alte fonduri (ex. granturi)	0.044	0.004	-	-	-	0.041
Total	6.116	5.813	-	0.030	0.020	0.253

Marea majoritate a investițiilor din surse atrase în infrastructura publică în anul 2023 au fost realizate de către operatorii regionali. Principala sursă de finanțare a investițiilor a fost reprezentată de proiectele implementate în cadrul Programului Operațional Infrastructură Mare gestionat de Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene (MIPE). Nivelul acestor investiții aproape s-a dublat în 2023.

Operatorii din municipii și orașe au avut un nivel extrem de redus de investiții din surse atrase, ceea ce ridică semne de întrebare privind asigurarea conformării și dezvoltării infrastructurii publice.

De asemenea, nivelul de investiții în zona rurală a fost relativ redus raportat la numărul operatorilor, ceea ce ridică semne de întrebare privind asigurarea conformării și dezvoltării infrastructurii publice în mediul rural.

MANAGEMENTUL ACTIVELOR

Obiectivul principal al managementului activelor este de a echilibra nivelul serviciilor, riscurile asociate și costurile de gestionare a acestora.

Operatorii mari din sector (cei 43 operatorii regionali mari și Apa Nova Bucuresti) au nivele diferite privind implementarea elementelor de management al activelor (situație ilustrată în graficele alăturate).

Operatorii din municipii, orase și comune au un nivel extrem de redus în implementarea principiilor de management al activelor ceea ce amenință sustenabilitatea sistemelor pe termen mediu și lung.

Prin reglementarea economică, ANRSC solicită operatorilor să implementeze un sistem adecvat de management al activelor și să prezinte un plan de management al activelor.

GRADUL DE ÎNDATORARE

Operatorii de apă și apă uzată din România au contractate credite în valoare de 2.2 miliarde de RON la finalul anului 2023.

Majoritatea creditelor sunt contractate de către operatorii regionali pentru co-finanțarea proiectelor de investiții cu finanțare europeană și de către Apa Nova București iar nivelul acestora este în creștere.

Operatorii din municipii, orașe și comune au contractat un nivel extrem de redus de credite și leasinguri, în principal legate de activitatea operațională și mai puțin pentru finanțarea infrastructurii publice.

În următorii ani, gradul de îndatorare este așteptat să crească la operatorii regionali prin contractarea de credite pentru co-finanțarea proiectelor de investiții finanțate din POIM și PDD.

Sold datorii	Total	Operatori Regionali	Apa Nova Bucuresti	Rest Operatori	Operatori Orase	Operatori Comune
Sold datorie financiara la finalul anului (credite si leasinguri)	2.155	1.397	0.700	0.019	0.033	0.005
Valoarea serviciului datoriei (rate si dobanzi) aferente datoriei financiare (credite si leasinguri)	0.461	0.384	0.068	0.002	0.004	0.002

ECONOMIE CIRCULARĂ

Gradul de implementare al principiilor de economie circulară este extrem de redus la aproape toți operatorii de apă și apă uzată.

Există doar câțiva operatori mari care calculează amprenta de carbon a societății și nu există niciun operator care să aibă planuri de acțiune privind reducerea emisiilor.

Independența energetică este extrem de redusă la majoritatea operatorilor și este necesară implementarea de măsuri în următorii ani pentru îmbunătățirea eficienței și independenței energetice.

Majoritatea cantității de nămol rezultată de la stațiile de tratare și epurare este valorificată nesustenabil din punct de vedere al principiilor economiei circulare.

Cantitatea de apă uzată epurată reutilizată pentru procesele tehnologice sau pentru diverse activități (apă industrială, irigații, etc.) este extrem de redusă.

Niciun operator din România nu recuperează nutrienții (azot, fosfor) din nămolul de la stațiile de epurare.

PREȚURI ȘI TARIFE

În prezent, există un număr ridicat de operatori care au nivele extrem de diferite ale prețurilor și tarifelor.

Operatorii regionali sunt principalul motor de dezvoltare al sectorului de apă și apă uzată din România prin:

- aplicarea unor prețuri și tarife care se apropie cel mai mult de principiul “acoperirii totale a costurilor”.
- atragerea și implementarea majorității investițiilor din surse atrase (fonduri UE, buget de stat și credite) în infrastructura publică.
- realizarea majorității investițiilor din surse proprii (tarife) în infrastructura publică.

Operatorii din orașe și comune au tarife care acoperă doar parțial costurile normale de exploatare și realizează investiții de înlocuire și dezvoltare extrem de reduse în infrastructură.

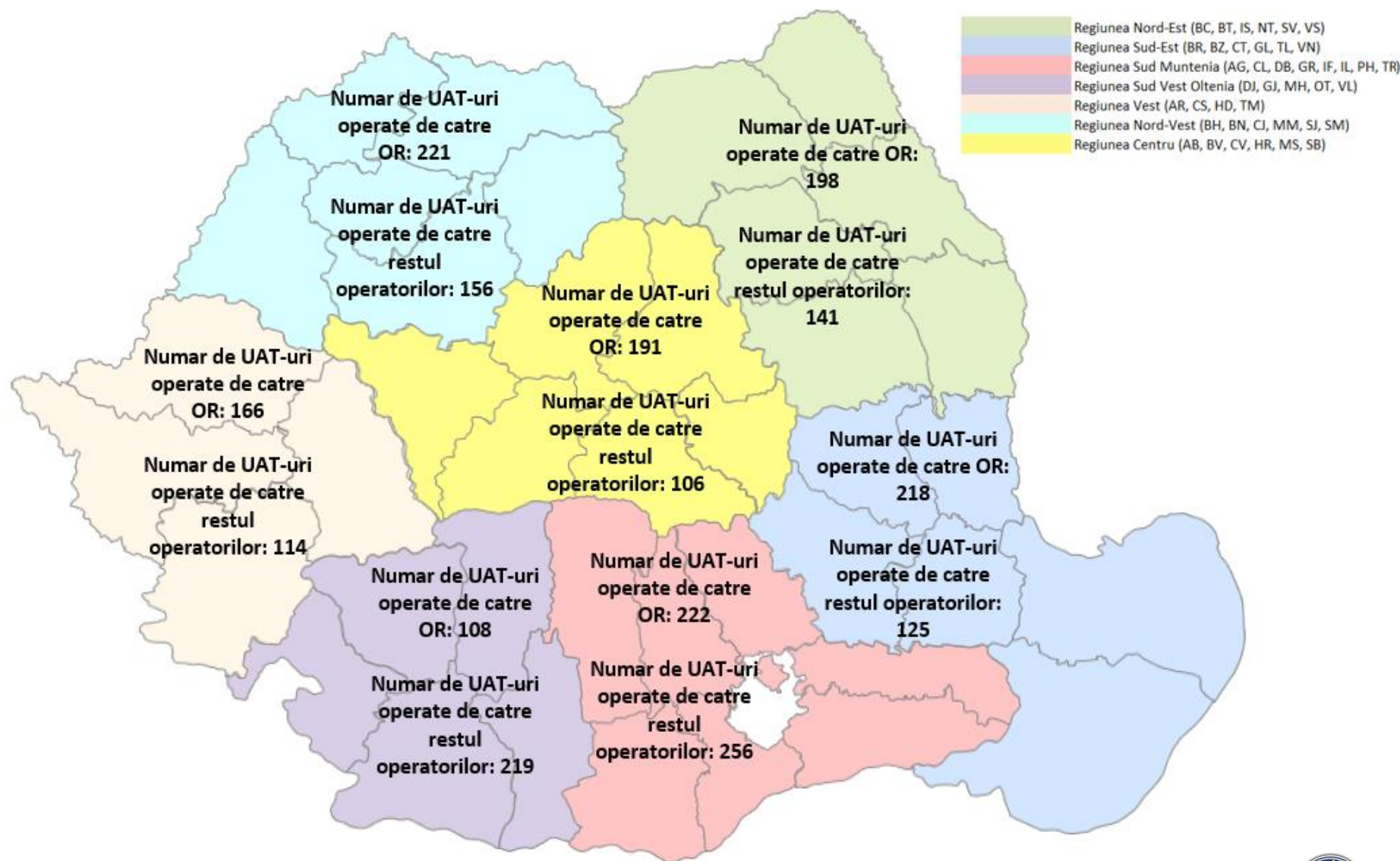
În prezent, există un număr de 2.441 de UAT-uri în România în care se practică un preț la servicii de furnizare de apă potabilă.

Graficul alăturat prezintă numărul de UAT-uri deservite de operatori regionali mari și de alți operatori în funcție de prețul practicat.

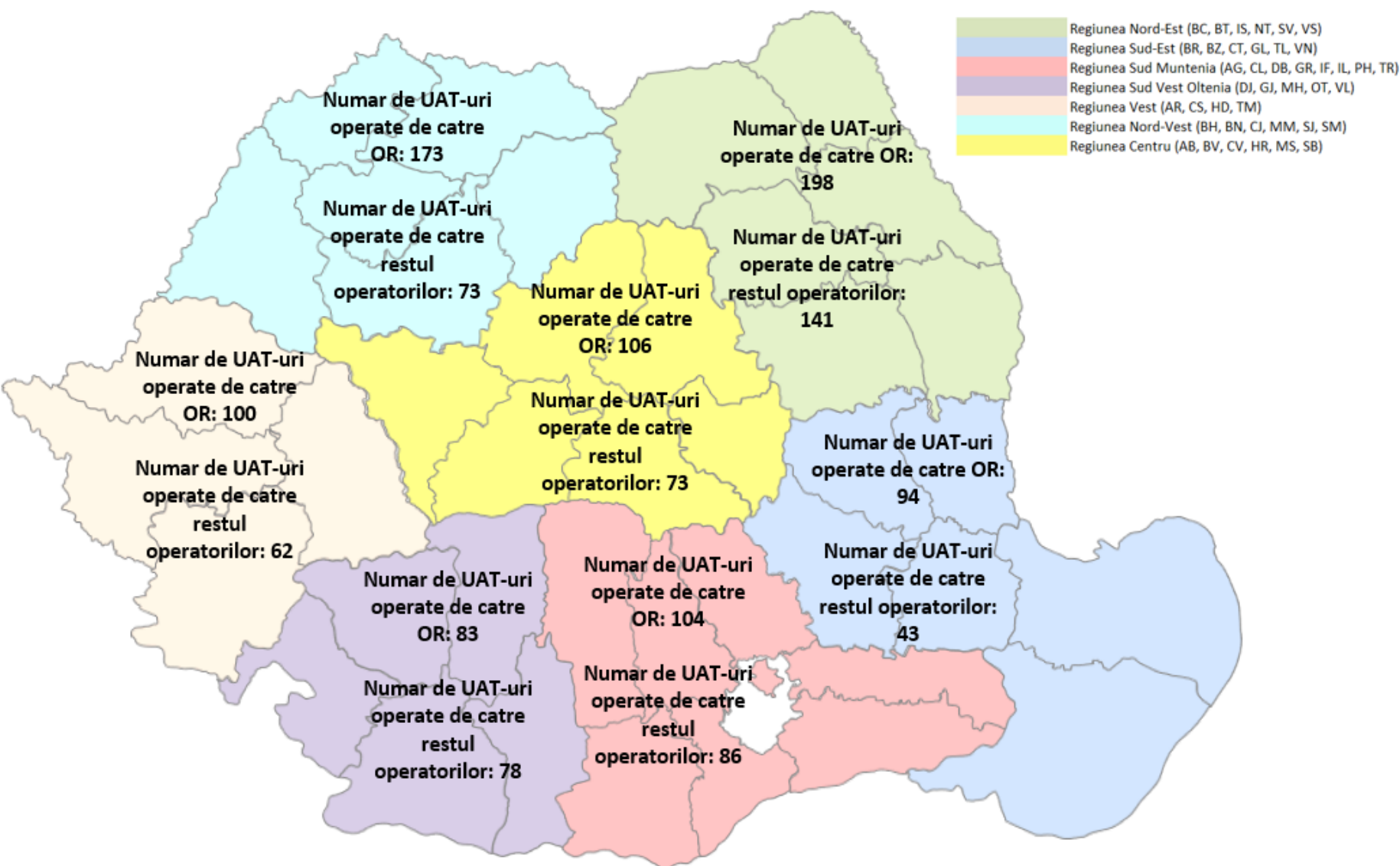
Numărul UAT-urilor în care furnizarea serviciilor de apă este asigurată de către OR la nivel național: **1.324**

Numărul UAT-urilor în care furnizarea serviciilor de apă este asigurată de restul operatorilor la nivel național: **1.117**

Numarul UAT-urilor operate cu servicii de apa de catre operatorii regionali si restul operatorilor

Numarul UAT-urilor operate cu servicii de canalizare de catre operatorii regionali si restul operatorilor

În prezent, există un număr de 1.270 de UAT-uri în România în care se practică un tarif la servicii de canalizare-epurare.

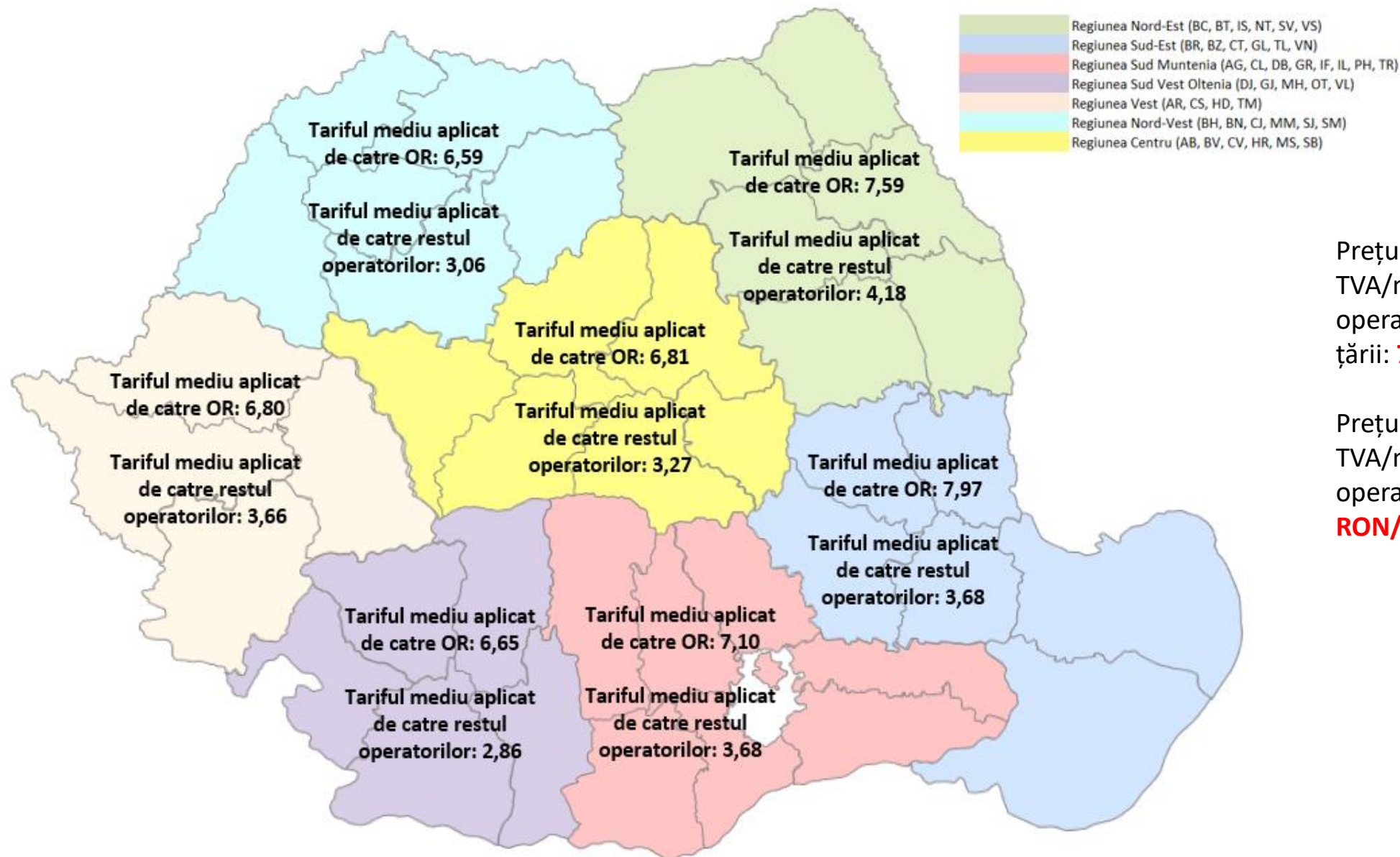
Graficul alăturat prezintă numărul de UAT-uri în care prestează operatorii regionali mari și alți operatori în funcție de tariful practicat.

Numărul UAT-urilor în care prestează OR serviciile de canalizare, la nivel național: **770**

Numărul UAT-urilor în care serviciile de canalizare sunt prestate de restul operatorilor, la nivel național: **500**

NIVELUL PREȚURILOR MEDII LA APĂ LA 31.12.2023

Tariful mediu la apă (RON fără TVA/m³) aplicat de către operatorii regionali și restul operatorilor

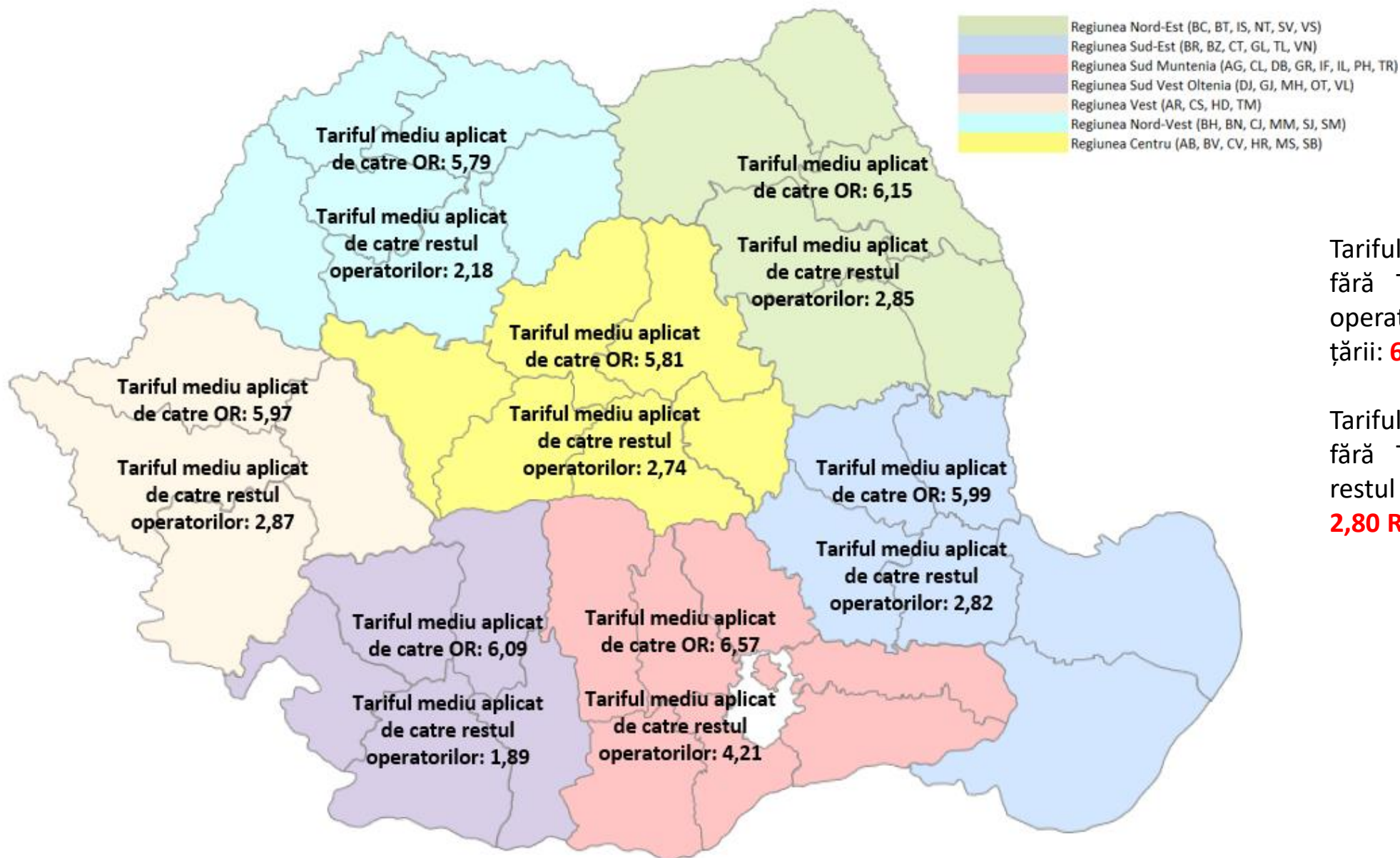

Prețul mediu la apă (RON fără TVA/m³) aplicat de către operatorii regionali, la nivelul țării: **7,07 RON/m³**

Prețul mediu la apă (RON fără TVA/m³) aplicat de către restul operatorilor, la nivelul țării: **3,48 RON/m³**

NIVELUL TARIFELOR MEDII LA APĂ UZATĂ LA 31.12.2023

Tariful mediu la canalizare (RON fara TVA/m3) aplicat de catre operatorii regionali si restul operatorilor

Tariful mediu la canalizare (RON fără TVA/m³) aplicat de către operatorii regionali, la nivelul țării: **6,05 RON/m³**

Tariful mediu la canalizare (RON fără TVA/m³) aplicat de către restul operatorilor la nivelul țării: **2,80 RON/m³**

PREȚURILE ȘI TARIFELE LA OPERATORII MEDII ȘI MICI

O parte din costurile de operare nu sunt recunoscute ca fiind ale activității de apă și apă uzată, cel mai probabil fiind finanțate de către autoritatea locală indirect (ex. cheltuielile cu reparațiile se fac cu infrastructura Primăriei, etc.)

Există o probabilitate ridicată ca aceste sisteme nu beneficiază de o întreținere corespunzătoare a infrastructurii (conform specificațiilor tehnice) ceea ce va duce la o degradare accelerată.

Până în acest moment, când infrastructura este relativ nouă (acești operatori operează preponderent în zone rurale cu infrastructura construită în ultimii 10-15 ani), nu au fost înregistrate probleme majore în operare, dar, această lipsă de întreținere corespunzătoare a infrastructurii și potențiala subvenționare „mascată” a anumitor categorii de costuri ridică semne de întrebare majore asupra sustenabilității pe termen mediu și lung a acestor sisteme.

PRETURI ȘI TARIFE - CONCLUZII

OPERATORI REGIONALI:

- Preturile și tarifele se apropie cel mai mult de principiul “**acoperirii totale a costurilor**”
- În multe cazuri **este nevoie de ajustări suplimentare** ale prețurilor și tarifelor pentru a respecta cerința legislativă privind un indice minim de suportabilitate al consumatorilor de 2.5% și pentru a **genera resurse financiare** suplimentare pentru realizarea de investiții din surse proprii.
- Operatorii regionali nu dețin autorizații sanitare de funcționare pentru 236 de unități administrativ-teritoriale din aria lor de operare, care reprezintă 16% din totalul localităților unde furnizează apă.

OPERATORII MEDII ȘI MICI:

- Prețurile și tarifele actuale, chiar dacă asigură un nivel redus de presiune pe consumatori, sunt **nesustenabile pe termen mediu și lung**.
- În majoritatea cazurilor **este nevoie de ajustări suplimentare** ale prețurilor și tarifelor pentru a respecta cerința legislativă privind un indice minim de suportabilitate al consumatorilor de 2.5% și pentru a **genera resurse financiare** suplimentare pentru realizarea de investiții din surse proprii pentru întreținere și dezvoltare.
- La nivelul acestora, există 421 de unități administrativ-teritoriale pentru care operatorii nu dețin autorizații sanitare de funcționare, din totalul de 1040 unități administrativ teritoriale în care aceștia furnizează apă (cca 40%)

REGLEMENTAREA ECONOMICĂ CA FACTOR DE DEZVOLTARE AL SECTORULUI

Toții operatorii regionali majori și o parte importantă din ceilalți operatori au pregătit sau sunt în proces de pregătire de planuri de afaceri considerând cele două metodologii aferente reglementării economice:

- ***Metodologia de ajustare tarifară a prețurilor/tarifelor pentru serviciile publice de alimentare cu apă și de canalizare, pe baza strategiei de tarificare aferentă planului de afaceri , aprobată prin Ordinul ANRSC nr. 230/2022***
 - aplicabilă tuturor operatorilor/operatorilor regionali (gestiune directă) care implementează investiții din fonduri publice asigurate, integral sau parțial, de la bugetul de stat și/sau din fonduri europene nerambursabile, iar pentru cei care au strategii tarifare ACB, la finalizarea acestora.
- ***Metodologia de evaluare a modului de implementare a strategiilor de tarificare elaborate în conformitate cu Metodologia de analiză cost-beneficiu pentru investițiile în infrastructura de apă, aprobată prin hotărâre a Guvernului. (Ordinul ANRSC nr. 231/2022)***
 - Strategia de tarificare ACB pentru proiecte de investiții realizate de operator și finanțate din fonduri europene - asigură sustenabilitatea financiară a operatorului pe întreaga perioadă și capacitate acestuia de a rambursa împrumuturile realizate pentru co-finanțarea proiectului de investiții – aplicabilă în cadrul Programului de Dezvoltare Durabilă

Elementul principal al planurilor de afaceri este reprezentat de măsurile de creștere a eficienței operării care acoperă următoarele zone:

- ***Eficiența utilizării activelor:***
 - Măsuri de reducere a pierderilor de apă;
 - Managementul activelor;
- ***Eficiența energetică;***
- ***Eficiența personalului.***

PLANURI DE AFACERI AVIZATE ÎN ANUL 2023

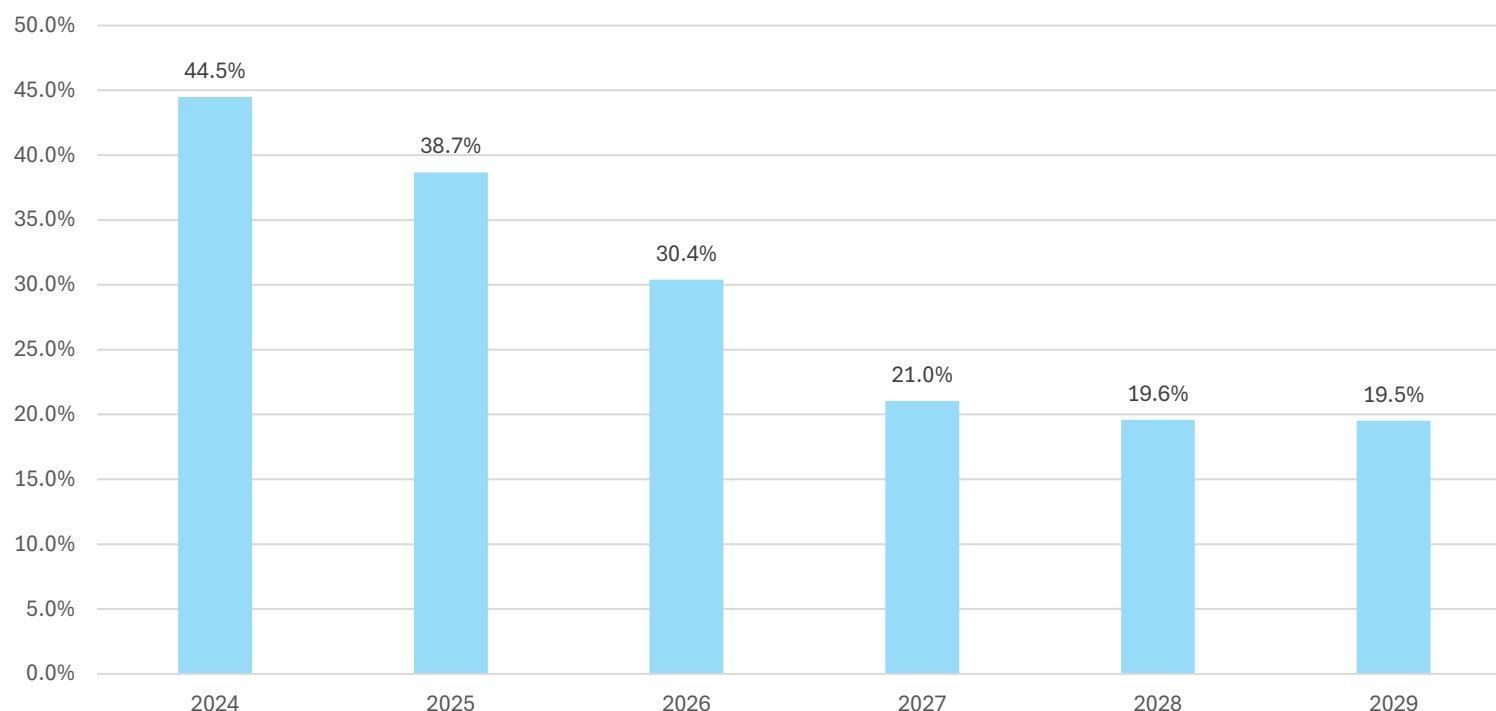
- 10 OPERATORI AU PLANURI DE AFACERI AVIZATE CONFORM PREVEDERILOR METODOLOGICE DIN ORDINUL 230
- 13 OPERATORI AU PLANURI DE AFACERI AVIZATE CONFORM PREVEDERILOR METODOLOGICE DIN ORDINUL 231

MĂSURI DE CREȘTERE A EFICIENȚEI UTILIZĂRII RESURSELOR DE APĂ (1)

- Reducerea pierderilor de apă la operatorii de apă este esențială pentru asigurarea unei gestionări sustenabile a resurselor de apă și pentru protejarea mediului înconjurător.
- Pierderile de apă reprezintă nu doar o risipă semnificativă a unui bun vital, dar implică și costuri economice mari, care afectează tarifele suportate de consumatori și eficiența operațională a operatorilor.
- Prin minimizarea pierderilor de apă, se îmbunătățește calitatea serviciilor oferite, se reduc riscurile asociate cu deficitul de apă și se contribuie la conservarea resurselor naturale.

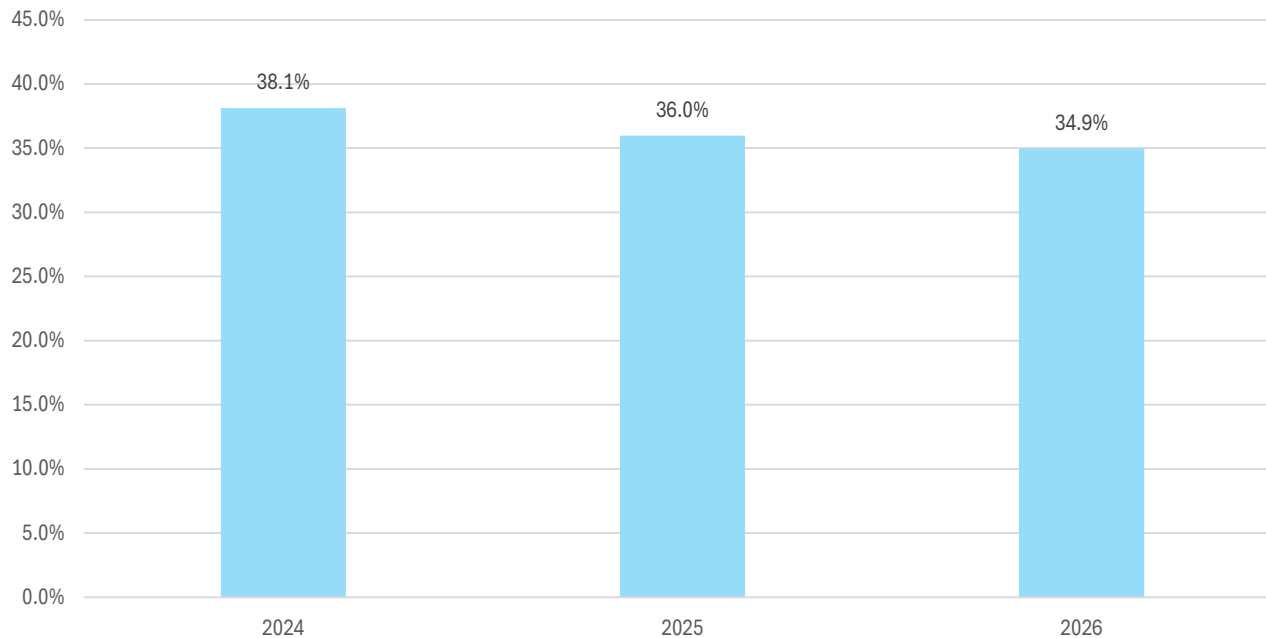
Proгноza pierderi de apa distributie - Planuri de afaceri - Ordinul 230

Prin planurile de afaceri realizate conform prevederilor Ordinului 230, operatorii și-au propus implementarea de măsuri care să ducă la o reducere accelerată a nivelului pierderilor de apă până la 19.5% în anul 2029

MĂSURI DE CREȘTERE A EFICIENȚEI UTILIZĂRII RESURSELOR DE APĂ (2)

Proгноza pierderi de apa distributie - Planuri de afaceri - Ordinul 231

Prin planurile de afaceri realizate conform prevederilor Ordinului 231, operatorii și-au propus implementarea de măsuri care să ducă la o reducere graduală a nivelului pierderilor de apă.

EFICIENȚA ENERGETICĂ (1)

Creșterea eficienței energetice la operatorii de apă și apă uzată este crucială pentru reducerea costurilor operaționale și a impactului asupra mediului.

Sistemele de tratare, distribuție a apei și sistemele de epurare sunt mari consumatoare de energie, iar optimizarea acestor procese poate conduce la economii semnificative și la reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră.

Creșterea prețurilor la energia electrică din anul 2022 a avut un impact major asupra costurilor de operare și implicit asupra tarifelor. Plafonarea prețului la energie a temperat parțial impactul.

Independența energetică reprezintă un indicator prin care se compară cantitatea de energie propusă prin raportare la cantitatea de energie consumată.

EFICIENȚA ENERGETICĂ (2)

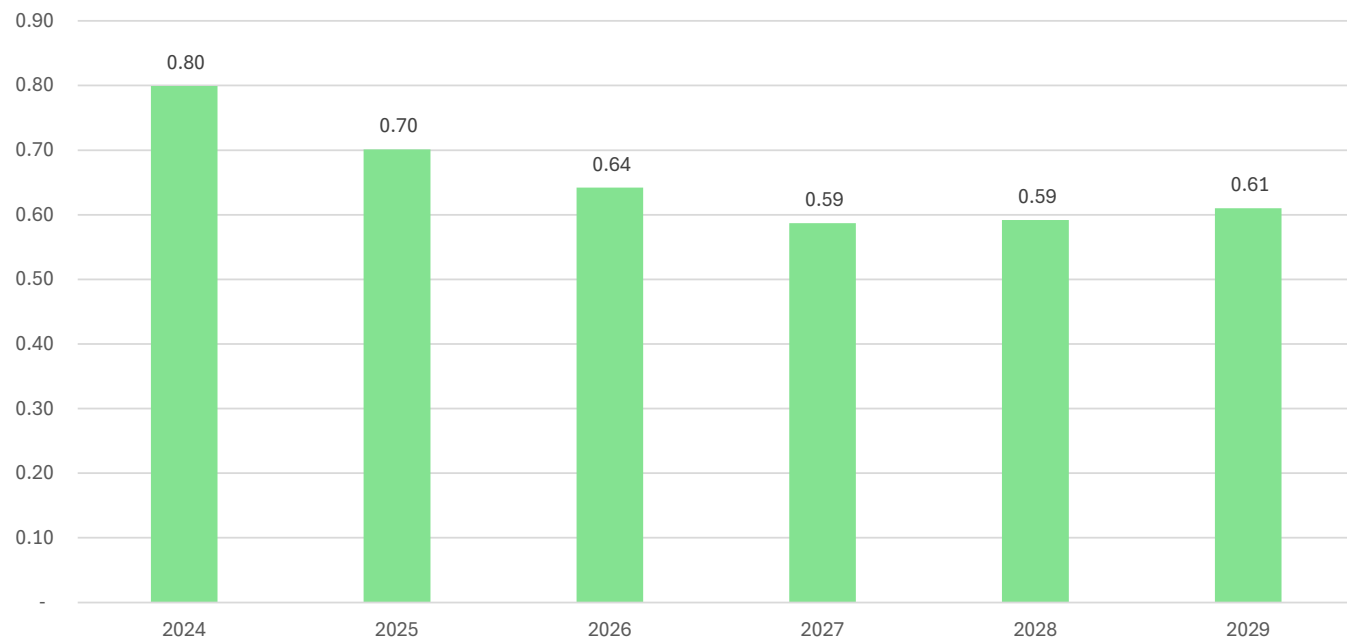
Prin adoptarea tehnologiilor avansate și a practicilor de gestionare eficiente a energiei, operatorii pot îmbunătăți performanța operațională, reducând consumul de energie fără a compromite calitatea serviciilor furnizate.

Prin minimizarea pierderilor de apă, operatorii pot reduce semnificativ consumul de energie necesar pentru procese, ceea ce duce la economii substanțiale de costuri și la reducerea amprentei de carbon.

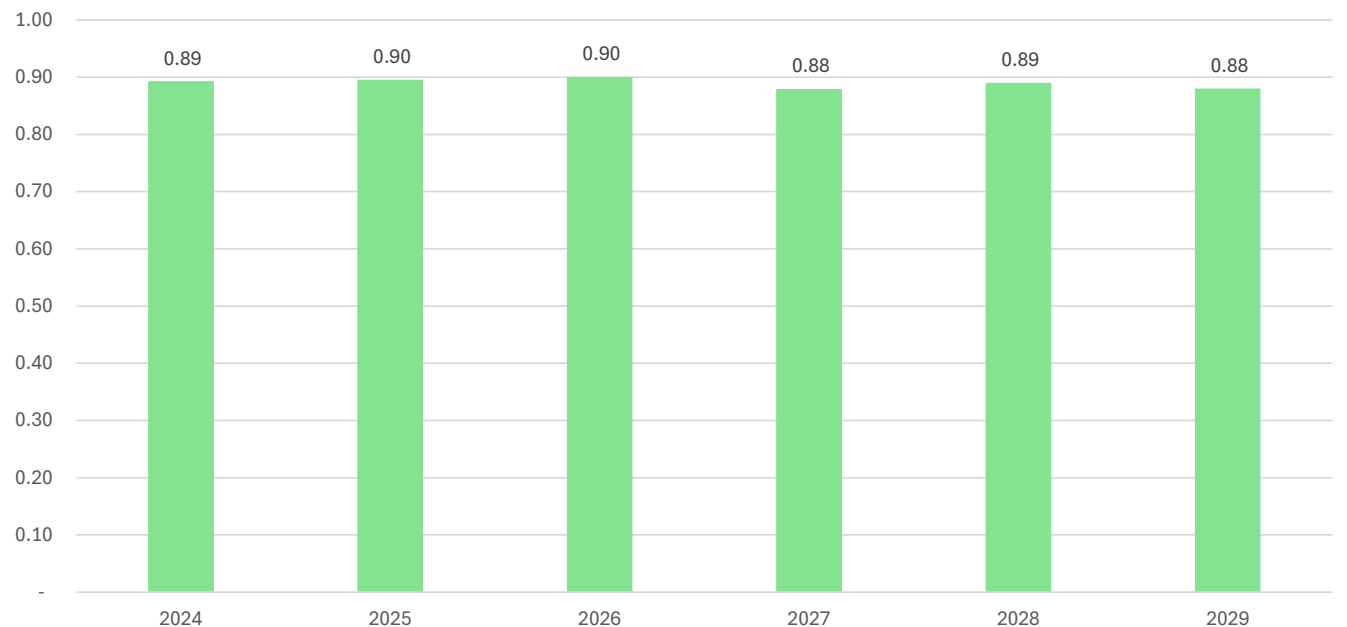
Operatorii și-au propus implementarea de măsuri de creștere a eficienței consumurilor energetice dar, extinderea ariei de operare în zonele rurale cu densitate redusă de consumatori, menține consumurile energetice la nivele ridicate.

Cele două grafice prezintă media prognozei consumului mediu de energie din planurile de afaceri realizate de operatori conform prevederilor Ordinului 230.

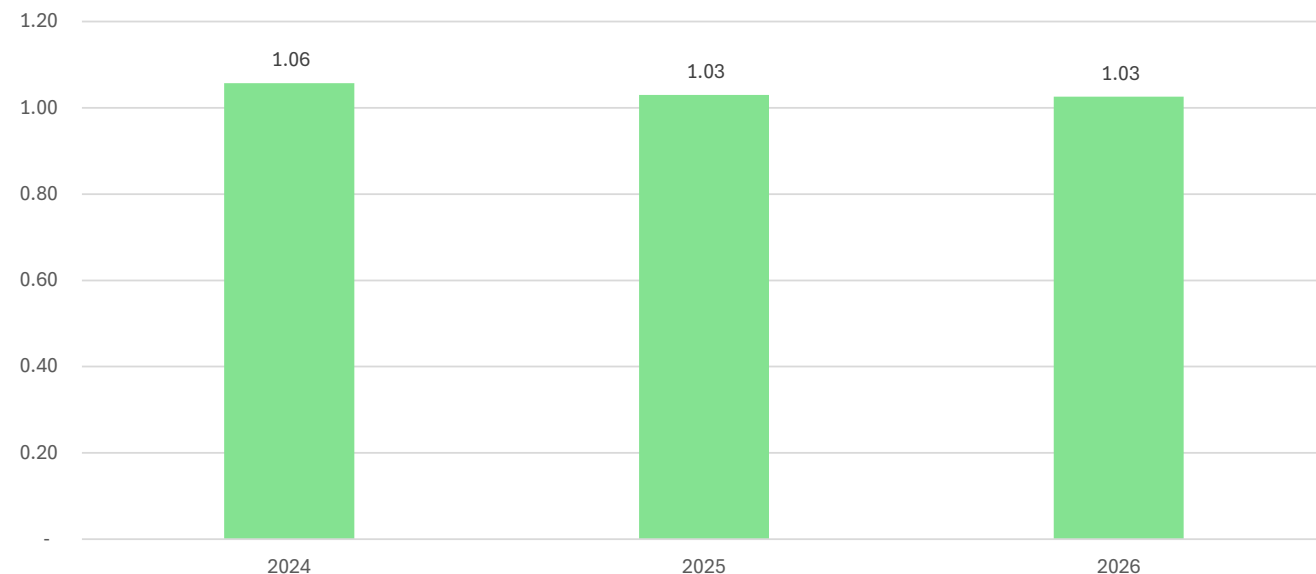
Consum energetic pe apa potabila facturata (KWh/m3) - Ordinul 230

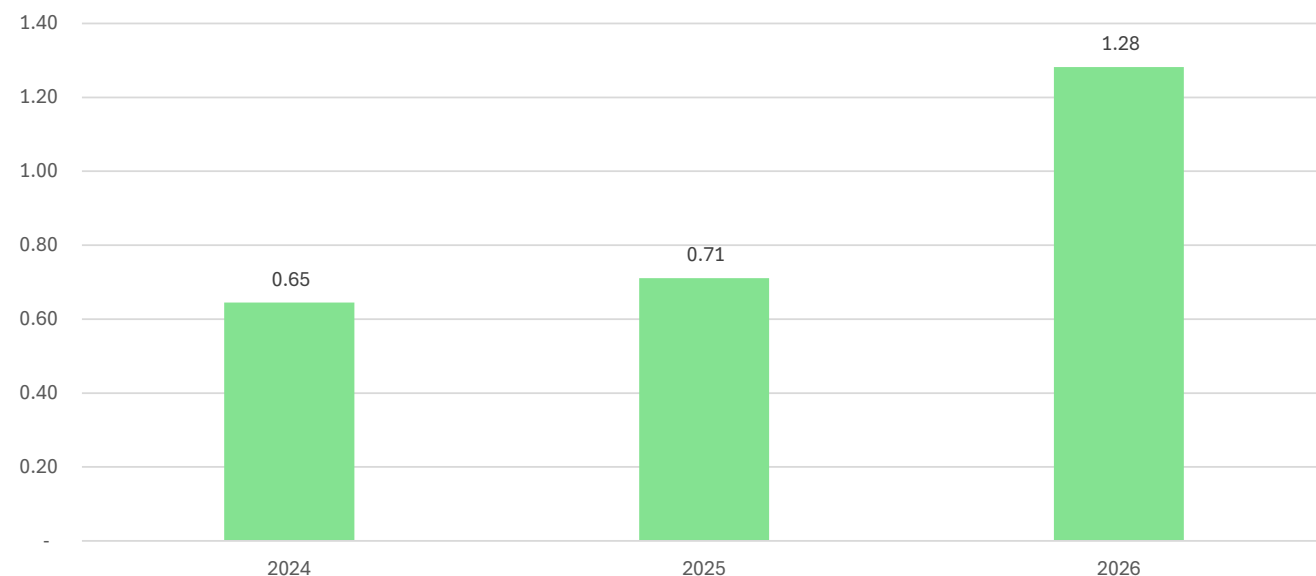
Consum energetic pe apa uzata facturata (KWh/m3) - Ordinul 230

Consum energetic pe apa potabila facturata (KWh/m3) - Ordinul 231

Consum energetic pe apa uzata facturata (KWh/m3) - Ordinul 231

EFICIENȚA ENERGETICĂ (3)

Consumul mediu unitar de energie variază între operatori în funcție de tehnologiile folosite, de densitatea consumatorilor, de geografia sistemului de apă și de canalizare, și de măsurile de eficiență energetică implementate.

Caracteristicile geografice, cum ar fi altitudinea și distanțele dintre sursele de apă și utilizatori, influențează energia necesară pentru pomparea și transportul apei.

Implementarea de investiții pentru asigurarea conformării la cerințele de epurare de apă uzată vor duce la creșteri importante de consumuri energetice.

Cele două grafice prezintă media prognozei consumului mediu de energie din planurile de afaceri realizate de cei operatori conform prevederilor Ordinului 231. Creșterea din 2026 este aferentă începerii exploatării de stații de epurare.

EFICIENȚA PERSONALULUI (1)

Eficiența personalului este una din preocupările sectorului în contextul extinderii continue a ariei de operare în zonele rurale.

Personalul de la operatorii de apă și apă uzată din România este îmbătrânit, majoritatea personalului având vârsta medie peste 40 de ani.

Nivelul de externalizare este extrem de redus la nivelul sectorului.

Sectorul de apă și apă uzată nu este atractiv pentru personalul tânăr disponibil pe piața muncii.

Există un deficit major de absolvenți la universitățile de profil din țară, ceea ce pune o presiune majoră pe procesul de recrutare la nivelul sectorului.

Autoritățile și universitățile încearcă să implementeze măsuri de atragere a studenților la facultățile de profil pentru a crește baza de specialiști cu pregătire adecvată pentru sector.

Eficienta personal apa (Angajati/100 km) - Planuri de afaceri - Ordinul 230

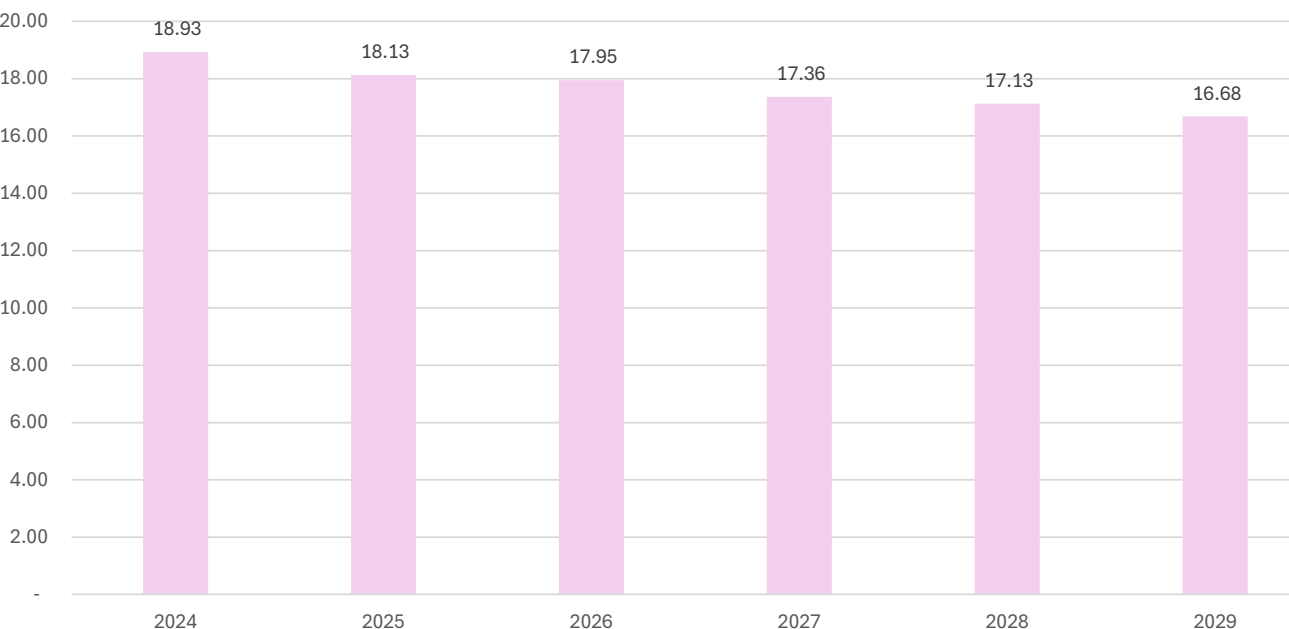

EFICIENȚA PERSONALULUI (2)

Personalul bine pregătit și eficient contribuie la gestionarea optimă a resurselor, la reducerea timpilor de intervenție și la minimizarea erorilor operaționale.

Cele două grafice prezintă media numărului de angajați direcți pe 100 km de rețea de apă și apă uzată din planurile de afaceri realizate de operatori conform prevederilor Ordinului 230.

Eficienta personal apa uzata (Angajati/100 km) - Planuri de afaceri - Ordinul 230

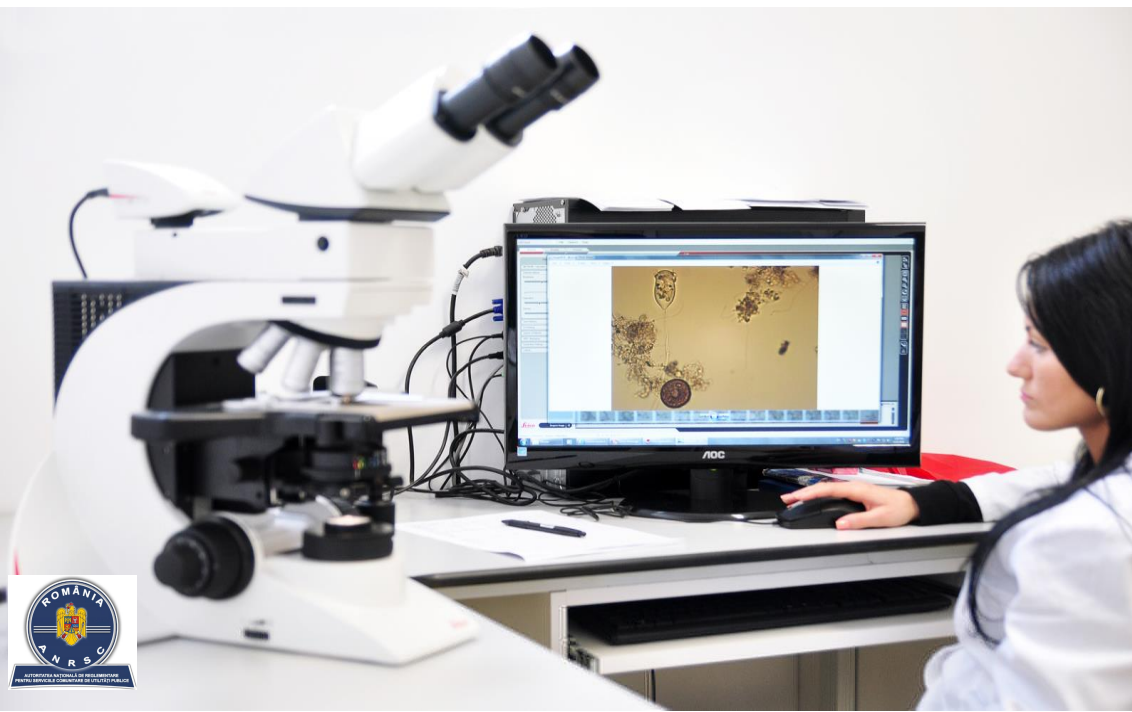
Operatorii prognozează o îmbunătățire a eficienței personalului în principal ca urmare a extinderii ariei de operare în zona rurală fără a mai crește semnificativ numărul de personal operațional.

Creșterea eficienței personalului nu doar îmbunătățește calitatea serviciilor oferite consumatorilor, dar și optimizează costurile operaționale și reduce impactul asupra mediului.

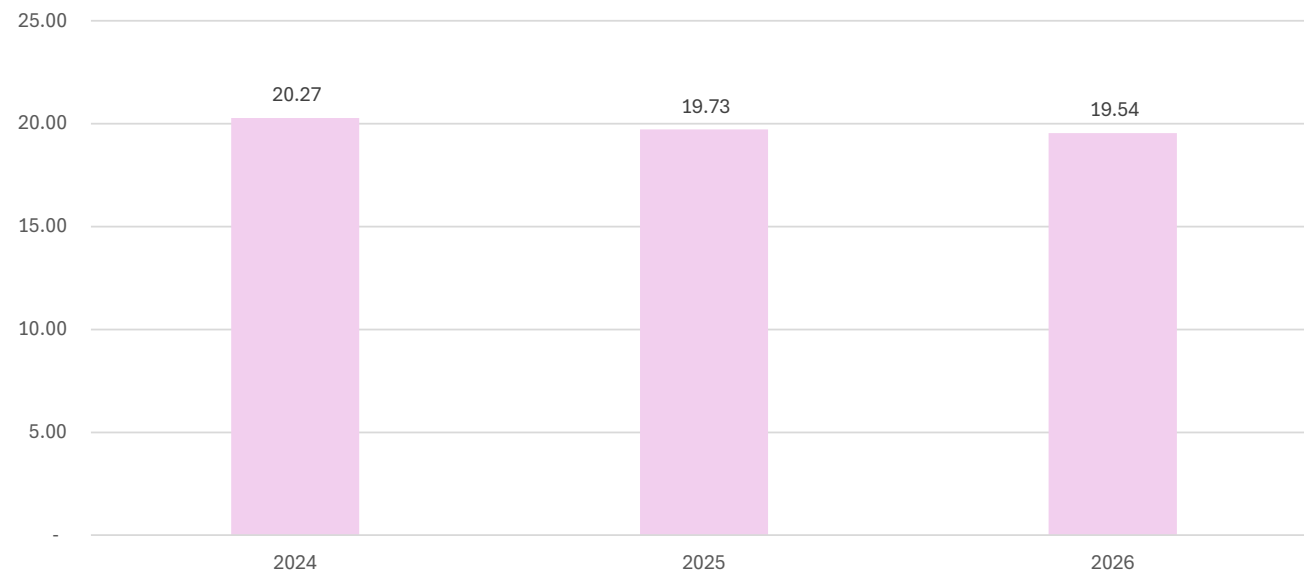
EFICIENȚA PERSONALULUI (3)

Cele doua grafice prezintă media numărului de angajați direcți pe 100 km de rețea de apă și apă uzată din planurile de afaceri realizate de cei operatori conform prevederilor Ordinului 231.

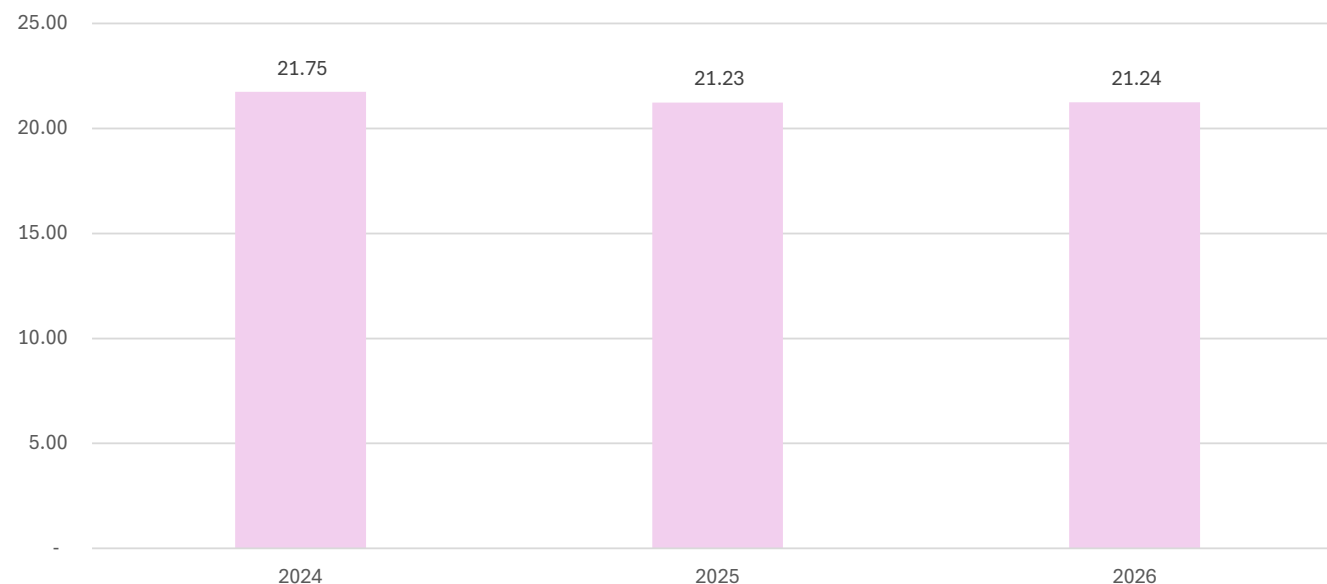
Implementarea de investiții pentru asigurarea conformării la cerințele de epurare de apă uzată vor duce la creșterea numărului de angajați in principal a celor cu calificare ridicată.

Eficienta personal apa (Angajati/100 km) - Planuri de afaceri - Ordinul 231

Eficienta personal apa uzata (Angajati/100 km) - Planuri de afaceri - Ordinul 231

INVESTIȚII DIN TARIFE (1)

Elementele de capital din tarif (amortizarea, redevență și profit) reprezintă principala sursă de investiții din surse proprii ale operatorilor.

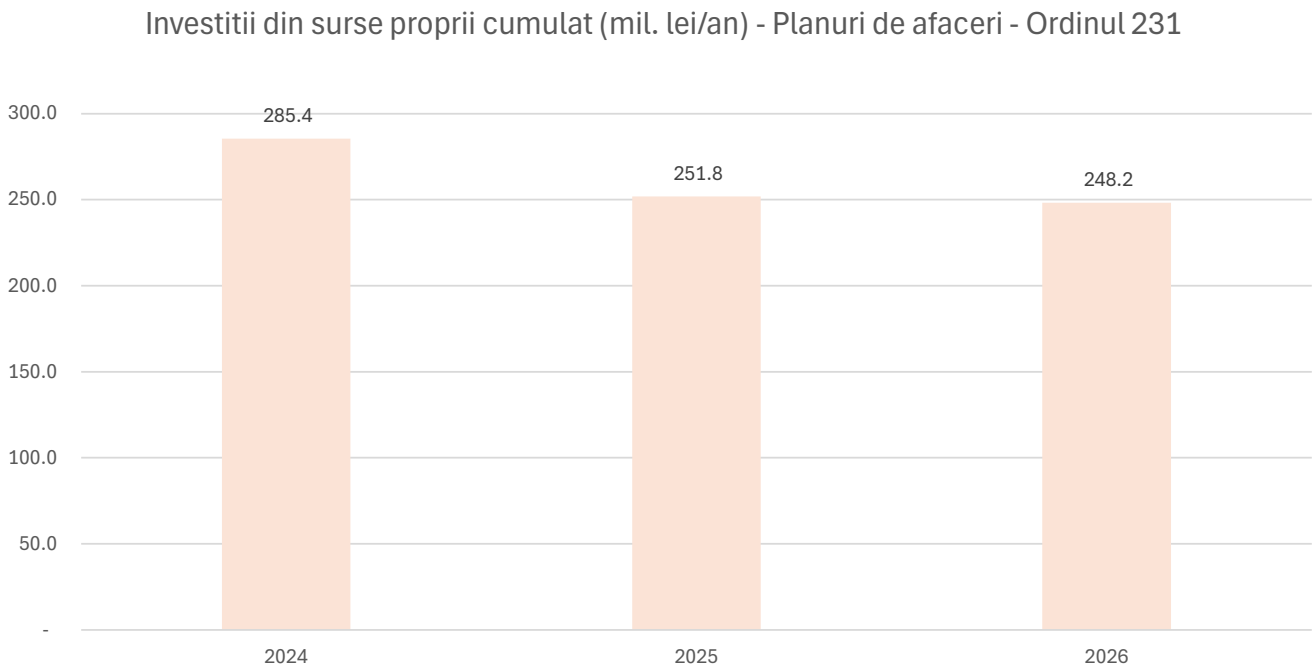
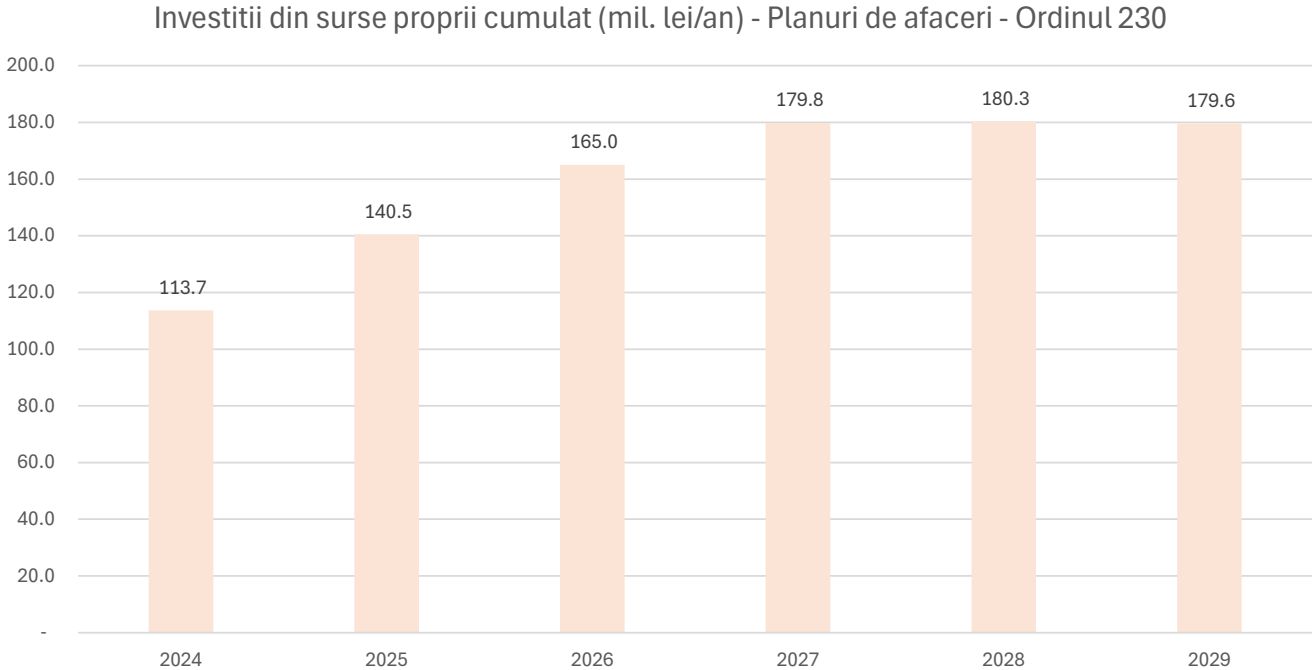
Operatorii regionali, chiar dacă au cea mai mare cotă a elementelor de capital în tarif și realizează cele mai mari investiții din surse proprii, sunt departe de a-și valorifica întreg potențialul de resurse și de investiții.

Operatorii din comune au un nivel al elementelor de capital din tarif aproape de zero, ceea ce arată o lipsă de sustenabilitate privind activitatea de înlocuire și de dezvoltare a infrastructurii.

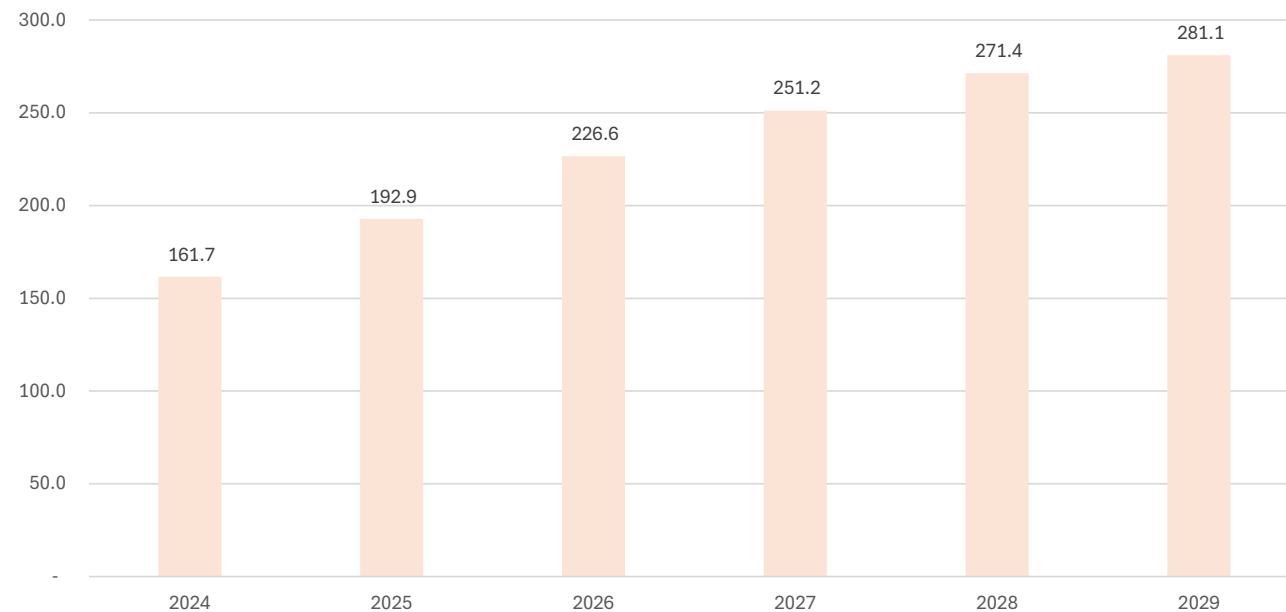
INVESTIȚII DIN TARIFE (2)

Graficul din dreapta sus prezintă volumul de investiții din surse proprii prognozat cumulativ pentru operatorii care au realizat planurile de afaceri elaborate conform prevederilor Ordinului 230.

Graficul din dreapta jos prezintă volumul de investiții din surse proprii prognozat cumulativ pentru operatorii care au realizat planurile de afaceri elaborate conform prevederilor Ordinului 231.

Redeventa cumulata (mil. lei/an) - Planuri de afaceri - Ordinul 230

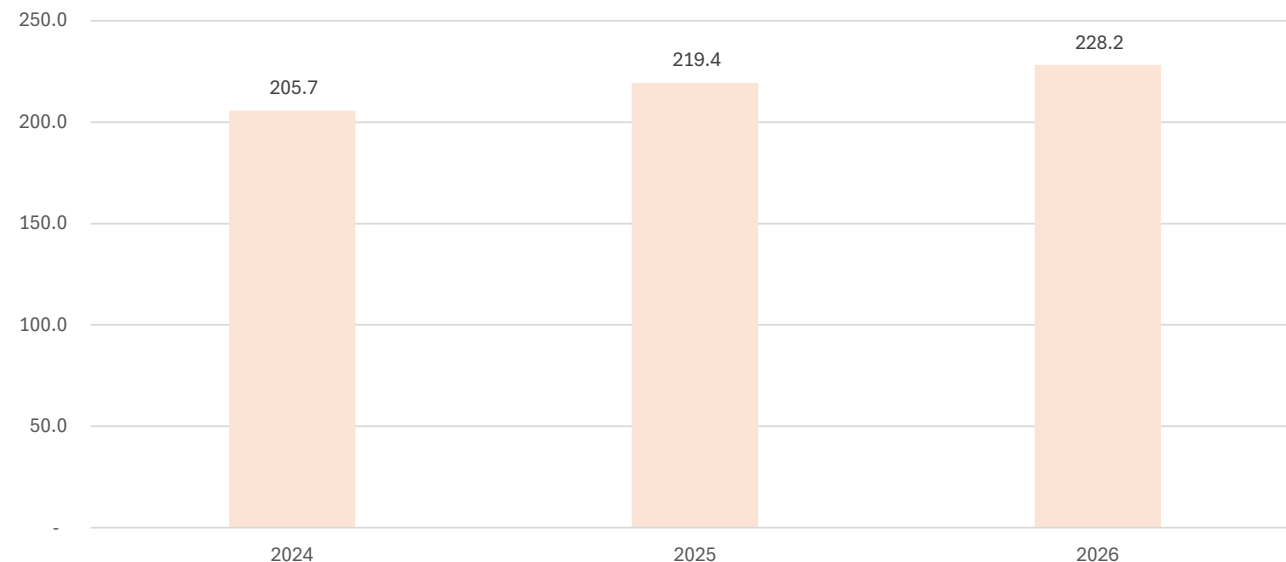

REDEVENTA (1)

Strategia privind redevența se elaborează prin includerea graduală în prețuri și tarife a nivelului echivalentului amortizării patrimoniului public, ținând cont de perioadele de amortizare stabilite conform legislației în vigoare și de gradul de suportabilitate al populației.

Strategia privind redevența este parte componentă a planului de afaceri și stă la baza elaborării strategiei de tarificare.

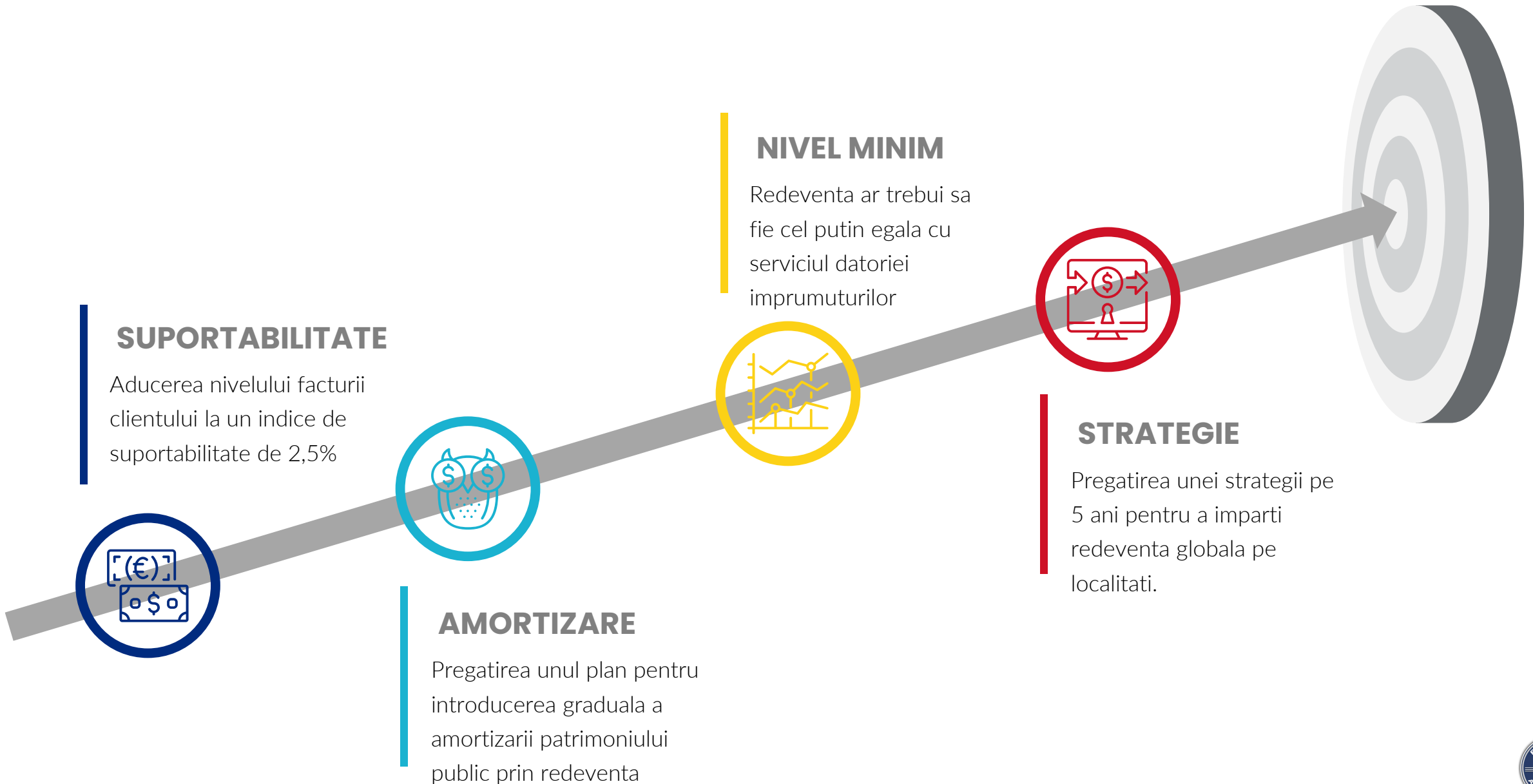
Redeventa cumulata (mil. lei/an) - Planuri de afaceri - Ordinul 231

Cele două grafice prezintă nivelul prognozat al redevenței cumulat pentru operatorii care au realizat planurile de afaceri conform prevederilor Ordinului 230 și respectiv pentru operatorii care au realizat planurile de afaceri conform prevederilor Ordinului 231.

În perioada 2024-2029, serviciul datoriei cumulat aferent împrumuturilor de cofinanțare a investițiilor rambursat din redevență de acești operatori va fi de aproximativ 563 milioane de lei.

REDEVENTA (2)

CONCLUZII PRIVIND STAREA SECTORULUI DE APĂ ȘI APĂ UZATĂ DIN ROMÂNIA

Din exercițiul de benchmarking, precum și din analiza performanțelor operatorilor din sector ca urmare a aplicării reglementării economice au rezultat următoarele aspecte :

- Grad redus de acces al populației la servicii publice de apă și canalizare comparativ cu celelalte țări europene;
- Diferențe mari în ceea ce privește accesul între mediul rural și urban, precum și în ceea ce privește modul de asigurare a serviciilor între operatorii regionali și cei locali
- Există anumite carențe privind disponibilitatea, fiabilitatea și acuratețea datelor raportate de autorități, ceea ce poate determina denaturarea unor indicatori statistici privind accesul la apă și canalizare. Acuratețea datelor raportate de către autoritățile locale sau operatorii din localitățile mai mici rămâne sub semnul întrebării.
- Preocupare insuficientă pentru economisirea resurselor de apă, nivelul pierderilor de apă fiind în continuare ridicat
- Independența energetică are valori scăzute (6%) și trebuie valorificate resursele proprii pentru creșterea acesteia

CONCLUZII PRIVIND STAREA SECTORULUI DE APĂ ȘI APĂ UZATĂ DIN ROMÂNIA

- Există în continuare un deficit de personal calificat în sector, mai ales pentru serviciul de canalizare
- Probleme semnificative privind calitatea apei potabile și respectarea normelor de epurare a apelor uzate; capacitate redusă a instituțiilor de a garanta respectarea standardelor de calitate în domeniu
- Sunt județe cu un număr mare de operatori (40-50) , majoritatea fără licență de operare și fără autorizație sanitară de funcționare .
- Disfuncționalitate sau ineficiență în exploatarea sistemelor de apă și canalizare.

CONCLUZII PRIVIND STAREA SECTORULUI DE APĂ ȘI APĂ UZATĂ DIN ROMÂNIA

- Fragmentarea responsabilităților în sector la nivelul a mai multor ministere/ autorități publice, fără o coordonare în implementarea unei politici publice unitare
- Carențe în monitorizarea și evaluarea implementării strategiilor guvernamentale (lipsă indicatori, evaluare ex-post etc)
- Până la finele anului 2021 nu s-au atins țintele intermediare stabilite pentru anul 2015 privind colectarea și epurarea apelor. Există un risc major de condamnare a României în procedura de infringement declanșată de Comisia Europeană.
- Politică investițională neunitară și inconsecventă; carențe în coordonarea și prioritizarea investițiilor și în asigurarea necesarului de finanțare în domeniul apei și canalizării
- Suprapuneri și paralelisme între programe de investiții
- Nevoia de finanțare doar parțial acoperită ceea ce conduce la necesitatea valorificării resurselor proprii ale operatorilor și implementarea reglementării economice bazate pe planuri de afaceri

***Autoritatea Națională de Reglementare pentru
Serviciile Comunitare de Utilități Publice
Str. Lucian Blaga nr.4,
Sector 3, Bucuresti – ROMANIA
cabinet@anrsc.ro***

***“Raport de analiză a performanței operatorilor de
apă și apă uzată din România și
a efectelor reglementării economice”***

Iulie 2024